ČANA ASOBNAHA NUMARU 20 HR. PIERASYŁKA APŁAČANA RYČAŁTAM

Hod IV. WILNIA, 10 STUDNIA 1931 h. Nr 1.

CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČĄSOPIŚ.

WYCHODZIĆ DWA RAZY Ŭ MIESIAC.

REDAKCYJA i ADMINISTRACYJA:	„CHR. DUMKA“ KAŠTUJE:	ABWIESTKI ŹMIAŠČAJUCCA
WILNIA, (Wilno) zawuł. św. Mikałaja, 8 - 3. Adčynienyja ad 9 da 12.	na hod . . 5 zał. na paŭhodu 2.50 na 3 mies 1,25 na 1 „ 0.50	tolki na apošniaj bačynie i kaštujuć: celaja bačyna 50 zał., 1/2 bačyny 25 zał., 1/4 bačyny 10 zał., 1/8 bačyny 5 zł.

Z NOWYM HODAM!

Minuŭ stary hod, adyšoŭ u wiečnaść. Dla nas nia byŭ jon dobry. U starym minułym hodzie my nia tolki nie pašyryli „Chr. Dumki“, što zrabić ščyra žadali, ale nie zmahli akuratna wydawać jaje ŭ starych ramkach.

Pryčyny hetaha dźwie hałoŭnyja; pryčynaj pieršaj budzie toje, što kraj naš razam z usim świetam pieražywaje ciažkuju chwarobu abiadnieńnia i ludzi našy mała sabie mohuć pazwolić na takuju kulturnuju roskaš, jak swaja rodnaja hazeta. Druhoj-ža pryčynaj, čamu my nie pašyrylisia ŭ minułym hodzie budzie toje, što naša wiaskowaja intelihiencyja, jakaja pierawažna składajecca z biełaruskaha katalickaha duchawienstwa, razam z usimi, abiadnieła, a takža razam z usimi, žywie ŭ ciažkich palityčnych umowach. A heta ŭsio, reč jasnaja, u minułym hodzie adbiwałasia adjomna i na našaj pracy.

Adnak, nia hledziačy na niaprychilnaść da nas staroha minułaha hodu, pry pracy swajej my jak mahli, tak trywali i što mahli, toje rabili.

Naša hałoŭnaja meta — pahłyblać i pašyrać siarod biełaruskaha katalickaha narodu adwiečnuju Božuju praŭdu Chrystowu. Hetaj mecie „Chr. Dumka“ wierna słuža, jak časopiś, jakaja idzie ŭ biełaruski narod, wierna hetaj-ža samaj mecie jana słuža, jak wydawiectwa, jakoje ŭ mieru sił swaich wydaje čas ad času zdarowaha źmiestu literaturu i pašyraje jaje siarod taho-ž narodu.

Žywiom u časach, kali ŭwieś świet cierpić ciažkuju chwarobu ŭ wa ŭsich prajawach swajho žyćcia. Cierpić takža, moža jašče bolš ad inšych, i narod biełaruski, ahułam kažučy, pakinuty swajej intelihiencyjaj i addany na łasku i nia łasku silnych hetaha świetu.

Światy Ajciec u swajej kaladnaj pramowie da kardynałaŭ surowa zhaniŭ dziki nacyjanalizm, jaki kryŭdzie słabiejšyja narody, zhaniŭ takža biazdušnaść kapitalistaŭ, jakija kryŭdziać zaležnych ad ich rabotnikaŭ, wykazywajučy, jakaja z hetkaha žyćcia ludzkoha pływie dla čaławiectwa niebiaśpieka i kirujučy ŭwahu ŭsiaho świetu na Chrystusa Boha, jak na adzinaje čaławieka zbaŭleńnie ahułam, asabliwaž u takich ciažkich časach, jak našyja.

Wošža i pracujem my z mocnaj wieraj, što sapraŭdnaje ščaście biełaruskamu narodu i sapraŭdnaje jaho adradžeńnie zmoža dać tolki Chrystus i światy jaho Kaścioł katalicki.

Stojačy na parozie Nowaha Hodu, red. „Chryścijanskaj Dumki“, jak swaim supracoŭnikam, čytačom i pryjacielam, taksama i sabie samoj ščyra žadaje, kab naša supolnaja praca na niwie Božaj i narodnaj u hetym Nowym Hodzie bolš ažywiłasia, uzrasła, zarunieła i dała płod naležny!...

LEKCYJA I EWANELIJA NA NOWY HOD.

I.

(Lekcyja na Nowy Hod taja-ž, što ŭ pieršaj Imšy na Kalady, hl. „Chr. D" Nr. 23-24, 1930 h.)

II.

U heny čas, kali minuła wosiem dzion i treba było abrezać dzicia, dali jamu imia Jezus, jakoje skazaŭ anioł pierš, čym jon pačaŭsia ŭ łonie. (Łuk. 2, 21.)

LEKCYJA I EWANELIJA NA TRY KARALI.

I.

Ustań, Jeruzalim, aświacisia, bo pryšło świamło twajo i sława Hospada ŭzyšła nad taboj. Bo woś ciemra pakrywaje ziamlu i tuman narody; ale nad taboj uzydzie Hospad i sława jahonaja nad taboj budzie widomaj. I budući chadzić narody ŭ światle twaim i karali ŭ jasnaści ŭschodu twajho. Padymi kruhom wočy swaje i pahladzi: usie jany sabralisia, pryšli da ciabie; syny twaje zdaloku pryduć i dočki twaje z boku paŭstanuć. Tady ŭwidziš i ŭ dastatku budzieš, zadziwicca i rasšyrycca serca twajo, kali źwierniecca da ciabie mnohaść mora, siła narodaŭ prydzie da ciabie. Mnostwa wiarbludoŭ pakryje ciabie, wiarbludy žwawyja z Madjanu i Efy; usie z Saby pryduć, prynosiačy zołata i kadziła i chwału Bohu abwiaščajučy. (Iz. 60, 1-6).

II.

Kali Jezus naradziŭsia ŭ Betlejemie Judejskim, za karala Heroda, woś mudracy z uschodu pryšli ŭ Jeruzalim i skazali: dzie jość toj, što naradziŭsia karol Judejski? Bo my bačyli zorku jahonu na ŭschodzie i pryšli pakłanicca jamu. Karol-ža Herad, pačuŭšy heta, strywožyŭsia i z im uwieś Jeruzalim. I sabraŭšy ŭsich staršych duchoŭnych i wučonych narodu, dapytywaŭsia ad ich, dzie mieŭ Chrystus naradzicca. A jany skazali jamu: u Betlejemie Judejskim, bo tak napisana ŭ praroka: i ty Betlejem, ziamla judejskaja, ničym ty nia mienšaja spamiž sialib judejskich, bo z ciabie wyjdzie pawadyr, katory kirawać budzie narodam maim Izraelskim. Tady Herad, tajkom paklikaŭšy mudracoŭ, staranna dapytywaŭsia ŭ ich ab časie źjaŭleńnia im zorki i, pasyłajučy ich u Betlejem, skazaŭ: idziecie i dakładna raspytajcie ab dziciaci i kali znojdziecie,—dajcie mnie znać, kab i ja pajšoŭ i pakłaniŭsia jamu. Jany-ž, wysłuchaŭšy karala, adyšli. I woś zorka, katoruju bačyli na ŭschodzie, išła pierad imi, až pakul nie zatrymałasia nad tym miescam, dzie było dzicia. I ŭhledziŭšy zorku, uściešylisia nadta wialikaj radaściaj. I ŭwajšoŭšy ŭ chatu, znajšli dzicia z jaho matkaj Maryjaj i ŭpaŭšy pakłanilisia jamu i adčyniŭšy swaje skarby, achwiarawali jamu zołata, kadziła i mirru. I atrymaŭšy wiestku ŭ śnie, kab nie waročalisia da Herada, inšaju darohaj wiarnulisia ŭ swoj kraj. (Mat. 2, 1-12).

TAMAŠ KEMPIJSKI.

Z łacinskaj mowy pierakłaŭ
Dr. St. HRYNKIEWIČ.

Śledam za Chrystusam.

Kniha druhaja.

NAPAMINAŃNI, JAKIJA WIADUĆ DA ŬNUTRANAHA ŽYĆCIA.

(Praciah, hl. „Chr. D". Nr. 23—24, 1930 h.).

Raździeł I.

Ab unutranaj hutarcy.

1. *Waładarstwa Božaje ŭ was jość* (Łuk. 17, 21), kaža Hospad.

Źwiarnisia ŭsim swaim sercam da Boha, pakiń hety marny świet, dyk znajdzie adpačynak duša twaja.

Wučysia pahardžać usim wonkawym, a imknucca da spraŭ unutranych i ubačyš, što waładarstwa Božaje prychodzie da ciabie.

Bo waładarstwa Božaje — heta supakoj i radaść u Duchu Światym (Rym. 14, 17), kataraje biazbožnym nie dajecca.

Prydzie da ciabie Chrystus, dajučy paciechu swaju, kali tolki ŭ dušy swajej narychtuješ naležnaje jamu pamieškańnie.

Usia sława jaho i azdoba ŭ nutry jość (Ps. 44, 14), i ŭspadobu być jamu tam.

Časta Jon adwiedwaje ŭnutranaha čaławieka, a hutarka z Im sałodkaja, paciecha miłaja, supakoj wialiki, blizkaść Jaho da čaławieka niazwyčajnaja.

2. Ach, duša wiernaja, pryhatuj hetamu Ulubiencu serca swajo, kab jon zachacieŭ pryści da ciabie i astacca z taboju.

Bo-ž sam Jon skazaŭ: *Kali chto lubić mianie, — spaŭniaje słowy maje, i prydziem da Jaho i pamieškańnie zrobim u Jaho* (Jan.14,23).

Daj-ža Chrystusawi miesca i nikoha bolš tudy nia puščaj.

Kali Chrystusa budzieš mieć, bahaty budzieš i chopić tabie hetaha. Sam jon budzie dahladčykam twaim i ŭ waŭsim apiakunom wiernym, kab nia treba tabie było na ludziej spadziawacca.

Student K. N.

Światy Rym.

Światy Rym — pad takoj nazowaj pryhledźmosia da Rymu — Wiečnaha horadu ū jaho chryścijanskich światych pamiatkach i ūspaminach, jak staradaūnych, tak i nawiejšych. Usie jany biazmierna pieknyja i darahija dla kožnaha chryścijanina - katalika, bo tutka lahła pieršaja skała — Piotr — fundament našaha światoha Kaścioła, jaki, pieratrywaūšy mnoha bied, ciapier raście, trywaje i trywać budzie až da kanca świetu.

1. Rym za Apostałaū.

Adnej pieknaj wiaśnianaj ranicy 61 h. pa Chr. (7-my hod panawańnia cezara Nerana) pakazałasia na darozie Appia cikawaja hramada padarožnych. Na dwukałowym wozie pamiž dwuma žaūnierami, siadzieū niejki čaławiek małoha rostu, drachleńki, z arlinym nosam i z doūhaju baradoj, apratka na im uschodniaja, usia zapylenaja, a jon sam zmaryūšysia; jak widać, dalokaje padarožža adbywaje. Kala wozu iśla niewialičkaja hramada ludziej prostych i najbolš biednych.

Čaławiek na wozie — heta byū Apostał Pawał. Abwinawačany žydami prad uładaj, jon apelawaū da Cezara; i woś ciapier byū wysłany da Rymu z Palestyny, praz starastu rymskaha Festusa, na sud (Dz. Ap., 25). A kala wozu — heta duchoūnyja syny jaho, chryścijanie, da jakich jon stolka raz užo pisaū i jakija ciapier spatkali jaho ū haradku Trykarčmy (Dz. Ap. 28,15).

Užo pad wiečar pierajechali jany Albanskija hory i, prad wačami Apostała ū załacistaj imhle, pakazaūsia Rym. Jon rassieūsia ū strojnaj dalinie Kampanii, na siami ūzhorkach, nad rakoj i z troch staron akružany harami. Historyja jaho siahaje ū ciomnuju minuūščyny až da 8 ha wieku prad Chr. Prajšoū jon mnoha rožnych kalejaū. Na praciahu wiakoū jon wyras, wybiūsia nad usimi inšymi krajami, zawajawaū usieńki świet i staū zwacca „caput mundi" — haławoj, stalicaj świetu. Zhetul na ūsie starony pa bitych darohach hancy niaślisia, jak wichor, z prykazami da prawincyjaū. Panawańnie jaho ciahnułasia ad Indyi da akieanu Atlantyckaha, ad pustyń afrykanskich da mora paūnočnaha. I za cezara Augusta krai z najwyšejšaj kulturaj staradaūnaści: Ehipiet, Małaja Azija, Grecija jamu padlahali. Usio, što najlepšaje, najdaražejšaje—Rym zabiraū sabie, jak padatak. Čuūsia panam świetu. Samo imia „Rym" praz doūhija časy było akružana ū najdalejšych narodaū boskaj aūreolaj niepakananaha majestatu.

I jak byū Rym panam usiaho świetu, taksama byū jon i hałoūnaju światyniaj usich padbitych narodaū. Woś tut bahi Grecii, Azii, Ehiptu, Afryki mieli swaje światyni i świataroū. A hetyja światyni išli naūzawady adna prad druhoj ab pryhožaść architektury, ab pieknatu azdobaū, ab bahaćcie. Štohod adbywalisia tut wialikija ūračystaści z achwiarami, pracesijami, iluminacyjami i ihryščami. U Rymie sabraūsia ūsieńki pahanski świet. Usiakaja inšaja čužaja relihija tolki tady mieła poūnuju swaboou i wolnašć, kali datasowywałasia i pryłučałasia da relihii ūradawaj rymskaj.

Hlaniem bližej na horad. Forum — rynak byū jaho sercam. Tut kipieła žyćcio horadu i ciełaj imperyi, a rymlanin tutka prawodziū bolšuju čaść dnia, a na't i žyćcia swajho. Tut stajaū budynak pry budynku, adzin strajniejšy ad

---

Chutka bo ludzi mianiajucca i chutka adychodziać, a *Chrystus trywaje wiečna* (Jan. 12, 34) i astaniecca wiernym tabie až da kanca.

3. Nia treba šmat spadziawacca na čaławieka niadužaha dy śmiarotnaha, chacia-b jon byū i karysny i miły; nia treba tak-ža nadta j sumawać, kali jon praciwicca i piarečyć tabie.

Tyja, što siańnia z taboju — zaūtra mohuć być prociū ciabie i naadwarot; ludzi, jak wiecier, mianiajucca časta.

Usiu nadzieju swaju miej u Bohu i niachaj Jon budzie i stracham twaim i miłaściaj. Jon Sam za ciabie adkaža i zrobić, kab najlepš było.

Nia majem tutaka stałaha prypynišča (Žyd. 13, 14); i dzie-b ty nia byū — čužaziemcam dy wandroūnikam budzieš; i nihdzie nia najdzieš supakoju, pakul nia złučyśsia sardečna z Chrystusam.

4. Čaho-ž tutaka nawokał šukaješ, kali heta nia miesca twajho supačynku? *U niebie pawinna być pamieškańnie twajo* (Kor. 5. 2), a na ūsio ziamnoje jak-by mimachodam my hladzieć majem.

Usio minie i ty sam minieš.

Hladzi, kab nie źwiazwaūsia z ničym na ziamli, kab nie zławiūsia dy nia zhinuū.

Niachaj dumka twaja zaūsiody ūznosicca da Najwyšejšaha, a malitwa biazupynna kirujecca da Chrystusa.

Kali nia zdoleješ razwažać ab sprawach najwyšejšych i niabiesnych, dyk źwiarnisia da muki Chrystusa i ū światych Jahonych ranach prabywaj achwotna.

Bo kali pabožna prypadzieš da ran Jezusa, wialikuju dužaść pačuješ u turbotach swaich, nia budzieš zwažać na pahardu ludzkuju i lahčej łajanki strywaješ.

5. Chrystus tak-ža ciarpieū pahardu ad ludziej na hetym świecie i ū najwialikšaj patrebie, siarod źniawahaū — pakinuli Jaho blizkija i pryjacieli.

Chrystus chacieū ciarpieć i być pahardžanym, a ty śmieješ narakać jašče?

Chrystus mieū worahaū i abmoūcaū, a ty chacieū-by, kab usie byli tabie pryjacielami i dabradziejami?

Skul-ža była-b karona dla ciarpliwaści

druhoha. Woś z kanca ad Zachodniaj starany staić światynia Konkordyi — zhody, zbudawanaja ŭ 367 h. prad Chr. na pamiatku zhody pamiž šlachtaj i narodam, dzie Senat rabiŭ časam swaje narady. Bližej — światynia Saturna—z 493 h. prad Chr., dzie lažaŭ skarb uradawy; štohod tutka adbywalisia słaŭnyja ŭračystaści z ihryščami „Saturnalia". Dalej światynia Juljaha Cezara z 429 h., Kastora i Polluksa z 484 h.; urešcie światyni Aŭhusta, Westy, dzie hareŭ wiečny ahoń, jakoha pilnawali dziewy westalki. Jany prychodzili da hetaj światyni, majučy 10 hadoŭ, tady 10 hadoŭ wučylisia, 10 hadoŭ słužyli tam i 10 hadoŭ wučyli małodšych, a paźniej waročalisia da chaty i mahli wychodzić zamuž. Usie ich nadtaž pawažali dziela ichnaj dziawočaści, ale kali jakaja z ich nie datrywała, ci niedapilnawała ahniu światoha i toj pahas, tady za karu zakopywali takuju žyŭcom u ziemlu. Pry hetaj światyni stajaŭ stary dom daŭniejšych karaloŭ, zwany Regia, dzie žyŭ najwyšejšy arcy światar, tut pierachowywałasia tarča i kapjo Marsa—boha wajny i stary archiŭ.

Pamiž usim hetym krasawalisia inšyja budowy, pamiatniki, arki, bramy, a ŭsio heta azdoblena darahimi marmarami, reźbami, kalumnami i figurami. Adzin cezar Aŭhust, jak padajuć staryja papiery, zrabiŭ 16 siarebranych statujaŭ. Išče ŭ 4-ym wieku pa Chr. było statujaŭ 80 załatych, 74 sa słaniowaj kości, mnoha i mnoha inšych.

Na Palatynie stajali pieknyja pałacy cezaraŭ i światynia Apollona. Na Awentynie—światynia Djany. U paŭnočnaj čaści horada stajaŭ Panteon z 27 h. prad Chr. — światynia ŭsich bahoŭ, najbolšaja ŭ Rymie, jakuju i siańnia jšče padziŭlajuć. I šmat inšych było pałacaŭ i teatraŭ, jak Marcella z 23 h. pa Chr. na 20 tysiač ludziej. A nad usim hetym panawała z Kapitolu światynia, z pazałočanym dacham, Jowiša, najwyšejšaha boha.

Pa horadzie raskinulisia sady i willi rymskaj arystakracii, jak Cezaraŭ na Janikulum, Agrypiny pamiž Watykanam i Tybram, dzie Kalihula cyrk pabudawaŭ, Lukullusa na Pincium, Salustjuša miž Kwirynałam i Pincium, Mecenasa na Eskwilinie. U cieni ich drewaŭ raskinuŭsia druhi Rym — Rym marmarawy — portykaŭ i statujaŭ. I ŭsio heta adnak ništo — heta abraz wadoj malawany. Kab zrazumieć, jaki byŭ Rym i jaho bahaćcie, treba bačyć jaho — pa 2-ch tysiačach hadoŭ—razwaliny, treba pierahledzieć muzei nia tolka rymskija, ale ŭsiej Italii, a mo i ŭ inšych jašče krajach

A na poŭdzień abapał darohi Appia razsieŭsia jšče inšy Rym — Rym pamioršych. Heta hroby synoŭ Wiečnaha horadu. Na ich była wypisana ŭsia historyja Rymu: imiona wialikich ludziej, ich zasłuhi na wajnie, u ŭradach, ich adwaha, ich achwiarnaść, mudraść, luboŭ kraju i inšyja cnoty. Hetyja wializarnyja hroby — pamiatniki biaz słoŭ mowili ab Rymie, ab jaho synoch, mowili ab jaho mocy i sile, mowili ab jaho wiečnaści.

I woś pa hetaj darozie išoŭ Apostał Paweł. Ab čym moh dumać jon, bačučy hety Rym wiečny, silny, bahaty?.. — Chrystus na padboj świetu ŭžo pasłaŭ adnaho prostaha niawučonaha rybaka, a ciapier woś jaho šleć siudy, ale z łancuhom na rukach!..

Adnak Pawał išoŭ. Išoŭ siejać słowa Božaje, zdabywać dušy, išoŭ na padboj świetu!..

A cikawa hlanuć, jakiž byŭ tady stan pahanstwa, ci ŭžo było jano biaz sił, słaboje, zamirajučaje? — Nie, jano było ŭ poŭnaj krasie. Wiera ich pranikała ŭsio žyćcio, jak wonkawaje,.

---

twajej, kali-b ty nia sustrenuŭ nijakich supraciŭnaściaŭ?

Kali ty nia chočaš ciarpieć, jak-ža budzieš pryjacielem Chrystusa?

Ciarpi z Chrystusam i dziela Chrystusa, kali chočaš waładaryć z Chrystusam.

6. Kali-b raz daskanalna ŭhłybiŭsia ty ŭ serca Jezusa, dy chacia-b krychu pakaštawaŭ Jahonaj haračaj lubowi, tady susim nia dumaŭ-by ab swaich wyhodach ci niawyhodach, a ciešyŭsia-b z kožnaje kryŭdy, jakuju tabie zrobiać, bo luboŭ Jezusa nachilaje čaławieka da pahardy samoha siabie.

Chto lubić Chrystusa i praŭdu dy chto jość čaławiekam sapraŭdy ŭnutranym i wolny ad niadobrych pažadańniaŭ, toj zdoleje swabodna da Boha źwiarnucca, padniacca ŭ dušy wyšej samoha siabie i supakoicca naležna.

7. Chto ŭważaje ŭsio takim, jakim jano jość, a nie takim, jak ab im haworać — toj sapraŭdy razumny i bolš ad Boha, čymsia ad ludziej nawučyŭsia.

Chto ŭmieje słuchać dušy swajej i mała zważaje na wonkawyja rečy, toj nia šukaje miesca, nia ždže času na pabožnyja ćwičeńni.

Čaławiek unutrany chutka źbiraje swaje dumki, bo nikoli calikom ich nie raściarušwaje.

Nie pieraškadžaje jamu ani wonkawaja praca, ani zaniatki ŭ časie aznačanym, ale što-b nie trapłałasia, jon chutka datasoŭwajecca da ŭsiaho.

Chto ŭnutrana dobra naładzicca dy ŭparadkujecca, toj nie zważaje na dziŭnyja i niahodnyja pastupki ludzkija.

Stolki čaławiek spaznaje pieraškod dy raściarušańniaŭ, skolki addasca wonkawym sprawam.

8. Kali-b ty byŭ sprawiadliwym i čystaha serca, usio było-b dla twajho dabra i postupu duchowaha.

Ale šmat što tabie nieŭspadobu i ciabie kłapocić, bo nie daskanalna jašče ty pamior dla samoha siabie, ani adkaraskaŭsia ad usiaho ziamnoha.

Ništo tak nia brudzie i nie zabłytwaje serca čaławieka,jak niačystaje tworaŭ kachańnie.

Kali adkinieš paciechi wonkawyja, zdoleješ razważać ab niabiesnych rečach i čaściej wiesialicca ŭnutranym wiasiellem,

publičnaje, tak i siamiejnaje, prywatnaje. Kožny senatar, pierš čym sieści na swaim miejscy, kidaŭ zierniatka kadziła na wuhli prad bahiniaj Wiktorjaj, jakaja stajała ŭ Senacie. Kožny słaŭny prawadyr, wiartajučysia z ščaśliwaj wajny, išoŭ pierš na Kapitol, kab tam „najlepšamu i najwyšejšamu Jowišu" złažyć u padziacy achwiaru. Na kožnaj wulicy, placy stajali światyni. U ŭradach, na't u teatrach, usiudy byli bohi. Kožny haj, kožnaja krynica mieła swajho boha. Kožny dom, siamja mieła swaich bahoŭ i, nikoli nia sieła za stoł biez achwiary bahom chacia kapli wina! I woś hetak, jak bačym, pahanstwa, wiera ŭ bahoŭ urasłasia, ujełasia ŭ narod, tym bolš, što jana była tolka wonkawaja i dahadžała ludzkim pažadanniam. Na ludzki rozum — na hetakaj ralli Rymu — nawuka Chrysta nikoli nie mahła pražyć. Adnak Paweł išoŭ siejać, bo wieryŭ, što „na imia Jezus sahniecca ŭsiakaje kalena — niabiesnaje, ziamnoje i piakielnaje.

Nad Rymam užo wisieli čornyja chmary. Jon byŭ u nutry hniły. Pa cezary Aŭhuście (†14) pryšli na tron krywawyja tyrany: Tyberyn, Kalihula, Klaŭdy, Neran. Niesprawiedliwaść jašče bolš pačała raści. Paliłasia kroŭ usich dobrych i sprawiadliwych. Hałoŭnaj metaj kožnaha stałasia, jak najbolš mieć, jak najbolš užywać, karystacca, dahadžać usim swaim pažadanniam.

Wyhody arystakracyi — panoŭ wyciskali pot i kroŭ z paduładnych i niawolnikaŭ. „Panes et circenses"—chleba i zabawy — kryčaŭ narod. Ciemry wisieli nad Rymam i świetam... Adnak duša ludzkaja rwałasia da świateł i serca čaławiečaje praz wusny filozafaŭ kazała: „chiba sam Boh prydzie i nawučyć nas".

I Boh pryšoŭ. Wučyŭ słowam i prykładam. I pasłaŭ wučniaŭ swaich na cely świet, kažučy: „Idučy nawučajcie ŭsie narody" ...Paweł išoŭ wučyć. (d. b.)

Jak światkujuć Kalady ŭ rožnych narodaŭ.

U Amerycy ŭ wiečary prad Kaladami ŭ wa ŭsich zajezdach, haspodach, kawiarniach i restaranach razdajuć darma adumysłowuju ježu (punč) z małaka, jajkaŭ, wodki i karenniaŭ. Z hetaha zwyčaju zwyčajna karystaje niamała ludziej. Dzień pradkaladny ŭ Amerycy ličycca duža ščaśliwym dla žanimstwa.

U Anhlii pradkaladny wiečar, kali nia ličyć prybranaj jełki z zapalenymi świečkami, ničym asabliwym nie adznačajecca. Usio kaladnaje światkawańnie adbywajecca tam na pieršy dzień, kali dom swoj anhlik prybiraje ŭ kraski i zieleń i pryhataŭlaje adumysłowuju ježu, da jakoj abawiazkowa naležyć indyk. Dla biednych i niezamožnych arhanizujuć u kožnaj wakolicy składkawyja bankiety. — U niekatorych prawincyjach zachawaŭsia staradaŭny zwyčaj muzyki i skokaŭ na wulicy ŭ pradkaladny wiečar.

Na Šatlanskich wyspach u pradkaladny wiečar chłopcy adziajucca ŭ śmiachotliwyja wopratki, biehajuć pa wulicach i ihrajuć na skrypkach. Dzie tolki dźwiery chataŭ adčynieny, tam ich čakaje bahaty pačastunak i hulni. Mnohija ŭ hety wiečar wyjaždžajuć na mora, wiazučy dla rybałowaŭ padarki: Biblii, knižki ahułam, lakarstwa, tytun, ciopłuju wopratku.

U Danii i Narwehii ŭ pradkaladny wiečar „zaprašajuć da stała" ptušak. Prad chatami na słupoch stawiać doščački i sypiać na ich ziarniaty, kab i Božyja špiewaki mahli ciešycca z pryčyny Chrystowych naradzinaŭ.

Na hreckaj wyspie Chios na pieršy dzień Kalad dzieci biehajuć ad chaty da chaty, piajuć adpawiednyja pieśni i za heta atrymliwajuć harechi, razynki, fihi.

Raździeł II.

Ab pakornym padparadkawańni.

1. Nie hladzi na toje, chto za ciabie, abo chto nasuproć ciabie, ale tak rabi i starajsia, kab Boh byŭ z taboju ŭ wa ŭsim, što robiš.

Miej dobraje sumleńnie, dyk i Boh abaroncam twaim budzie.

Kaho Boh zachoča padtrymać, tamu ničyja złość nie zaškodzie.

Kali ty patrapiš maŭčać i ciarpieć—biazsumniwu ŭbačyš pomač Boha.

Jon sam wiedaje paru i sposab twajho wyzwaleńnia i tamu treba tabie spadziawacca na wolu Jahonuju.

Bohu heta wiedać, jak pamahčy nam i wyzwalić ad usiakaha niepakoju.

Časta nam nadta karysna dziela wialikšaje pakory, kab inšyja wiedali našy zahany i dakarali nam.

2. Kali čaławiek spakarajecca dziela swaich zahanaŭ, tady lohka supakojwaje inšych i lohka hodzić z saboju tych, što na jaho złujuć.

Pakornaha Boh baronić i wyzwalaje; pakornaha lubić i paciešaje; da pakornaha sam schilajecca; pakornamu daje wialikuju Łasku i z jahonaje nizkaści padymaje da sławy.

Pakornamu pakazwaje swaje tajomnaści i da siabie miła paciahwaje i zaklikaje.

Pakorny, daznaŭšy źniawahi, nie narušyć supakoju swajho, bo trymajecca jon Boha, a nia świetu.

Nia dumaj, što šmat ty pastupiŭ u dabry, kali nie ŭwažaješ siabie za nižejšaha ad usich.

Raździeł III.

Ab dobrym zhodliwym čaławieku.

1. Pradusim sam trywaj u sapakoi, a tady zdaleješ hadzić inšych.

Zhodliwy čaławiek šmat karyśniejšy, čymsia duža wučony.

Čaławiek nie pamiarkoŭny, na't dobraje ŭ błahotu pierajnačyć i lohka wieryć błahomu.

Dobry, zhodliwy čaławiek usio nawaračwaje na dobraje.

Chto zaŭsiody ŭ supakoi trywaje, toj nikoha nie zapadozryć, chto niezdawoleny i ŭzburany, toj roznymi turbocicca padazreńniami; sam nia wiedaje adpačynku i inšym nie daje adpačyć.

U Naapali wiečar pradkaladny światkujecca niabywała ŭračysta i šumna. Štučnyja ahni, pracesii z haručymi łučynami, aświatleńnie damoŭ, niabywały ruch na wulicach, hutarki, wiasioły śmiech, huk zwanoŭ pa kaściołach — usio heta razam stwaraje fantastyčny abraz poŭny radaści i wiasiella.

U Hišpanii, Arhientynie i Brazylii dahetul zachawaŭsia cikawy zwyčaj. U pradkaladny wiečar wajskowy hubernatar bolšych miestaŭ adwiedwaje wajskowyja turmy i wypuščaje na wolu najmienš winnaha wiaźnia. — Jak tolki ściamnieje, prad abrazami Maci Božaj zapalwajuć świečki i ŭsie čakajuć da paŭnočy i iduć na pasterku. Pa nabaženstwie ŭ nočy hišpanie pa wulicach palać ahni, zabaŭlajucca i ładziać skoki.

U Francyi i Niamieččynie hałoŭnaj asabliwaściaj kaladnaj źjaŭlajecca nieabchodnaja ŭ kožnaj chacie strojna prybranaja jełka.—U niekatorych miajscoch Francyi nad dźwiarami chat zapalwajuć lampačku, jakaja prypaminaje zorku Betlejemskuju.

A. B.

Da nas pišuć.

MNOHAJAZYČNAJA AKADEMIJA NA ČEŚĆ WITAŬTA WIALIKAHA U 500-YJA UHODKI JAHO SMIERCI.

Pinsk. Pryznajučy wialikija zasłuhi Witaŭta dla kaścioła, J. E. Łazinski, biskup Pinski, adprawiŭ u katedry žałobnaje nahaženstwa 11.XII 1930 h. za supakoj jaho dušy, a ŭ Seminaryi Duchoŭnaj taho ž dnia starańniem klerykaŭ pad kiraŭnictwam ks. prafesara D-ra K. Kułaka adbyłasia wielmi cikawaja akademije, z nastupnaj prahramaj: referaty, śpiewy i deklamacyi ŭ mowach: łacinskaj, polskaj, biełaruskaj, ukrainskaj, litoŭskaj, łatyskaj, tatarskaj i karaimskaj.

U časie akademii litoŭska-biełaruska-ukrainskaj adčytany byli až 3 refaraty; referat „Relihijnaść Witaŭta" byŭ pračytany pa litoŭsku, paśla jakoha nastupiŭ refarat u biełaruskaj mowie, jakoj Witaŭt karystaŭsia ŭ štodziennym i hramadzkim žyćci. Referat hety pračytaŭ al. Smiejan na temu: „Charakterystyka Witaŭta i Jaho zasłuhi dla kraju." Paśla hetaha referata chor adśpiawaŭ biełaruskuju pieśniu na 4 hałasy „Dzie čutny mowy našaj huki" i pryhoža byŭ addeklamawany wierš Jakuba Kołasa „O kraj rodny, kraj pryhožy". Urešcie nastupiŭ referat ukrainski na temu: „Witaŭt i Unija na Rusi".

Miž mnohimi ściahami na sali pawiawaŭ i pryhožy naš ściah biełaruski — badaj pieršy raz u stalicy Palesia—Pinsku... Duša radawałasia, hledziačy, što i my narod, što majem swoj znak, swaju minuŭščynu, swaju pieknuju mowu...

al. Kaz.

STARYJA WYMIRAŁUĆ, A MAŁADYJA NIA WUČACCA.

Kluščany, Świancianskaha paw. Wielmi pachwalnaj rysaj kaścielnaha žyćcia ŭ našaj parachwii byŭ addaŭna relihijny śpieŭ. Naša, parachwija — nia chwalačysia skazać — słyła z taho, što mieła dobrych śpiewakoŭ. U niadzieli i światki, bywała, „ad świtańnia da źmiarkańnia" źwinić pieśnia: hadzinki, ružaniec, karonki i inš. Usie hości z dalokich krajoŭ adwiedywajučyja nas, zhodna ćwierdzili, što ciažka znajści dzie druhoje miejsca, dzieb tak pryhoža śpiawali. Zasłuha ŭ hetym była miascowych ksiandzoŭ, miž inš ks. Juchnisa, ks. Stepowiča i inš.

A siahońnia?

Šmat šmat chto z taho „śpiawajučaha pa

Časta kaža toje, čaho kazać nie naležyła-b i nia robić taho, što rabić było-b jamu nadta patrebnym.

Hladzić taho, što inšyja pawinny rabić, a sam siabie hladzieć zabywajecca.

Zwažaj tady nasampierš na samoha siabie, a tady ŭžo budzieš mieć prawa rupicca ab bliźnim swaim.

2. Ty dobra wiedaješ, jak apraŭdwacca i prycharošwać čyny swaje, apraŭdańniaŭ-ža ad inšych prymać nia chočaš, a sprawiadliwiej było-b, kali-b ty samoha siabie abwinawaciŭ, a bratu swajmu našoŭ-by apraŭdańnie.

Kali chočaš, kab ciabie ciarpieli inšyja, ciarpi j ty ich.

Hlań, jak daloka jašče tabie da henaj sapraŭdnaj pakory i lubowi, jakaja ŭžo nia wiedaje hniewu, ci złości,—chiba na siabie samoha.

Ničoha wialikaha—spakojna žyć z dobrymi dy pakornymi, — heta ŭsim pryrodna i ŭspadobu, i kožny lubić supakoj i tych, što adnolkawa z im dumajuć.

Ale z ludźmi złosnymi, niahodnymi, niepasłušnymi, abo nam praciŭnymi zdoleć žyć zhodna — sapraŭdy wialikaja łaska, čyn pachwalny i nadta mužny.

3. Jość takija, što i samyja trywajuć u supakoi i z inšymi zhodna žywuć.

A jość takija, što samyja nia majuć supakoju i inšym jaho nie dajuć; inšym z imi ciažka, samym adnak najciažej.

Jość urešcie takija, katoryja i samych siabie trymajuć u supakoi i druhim dać jaho starajucca.

A ŭwieś supakoj u hetym niaščasnym žyćci chutčej budzie ŭ pakornaści i ciarpliwaści što da praciŭnaściaŭ, čymsia ŭ nieadčuwańni ich.

Chto lepš patrapić ciarpieć — wialikšy najdzie supakoj; toj pieramožnik samoha siabie, pan świetu, pryjaciel Chrystusa i spadkawič nieba.

(d. b.)

kaleńnia" ŭžo pad dziarnom, šmat sastareła, u inšych tak žyćcio złažyłasia, što i mahli-b i chacieli-b dalej śpiawać, ale abawiazki nie pazwalajuć. Słowam, ličba śpiawajučych u kaściele značna pamienšyłasia, a maładoje pakaleńnie na wyručku nia prychodzić. Jano najwyžaj pojdzie jšče śpiawać na chor. Nu i ŭ špitali jšče zaśpiawajuć modnyja ciapier i ŭsiudy prapichanyja pieśni „narodowyja" i sałdackija, ale dla śpiewumalitwy achwotnikaŭ štoraz mienš i mienš.

Čamu? Ci-ž niama kamu hetym zaniacca?

Parachwijanin.

Relihijna-hramadzkaja niwa.

U Rasiei, nia hledziačy na silnuju biazbožnickuju ahitacyju padčas Kalad, narod, naskolki moh, światkawaŭ heta świata pa chryścijansku. Cerkwy i kaścioły, dzie ich jašče nie paśpieli zakryć, jak pišuć hazety i pieradajuć uciokšyja adtul ludzi, byli pierapoŭnieny.

U Čechasławacyi apošnim časam akazaŭsia značny ŭzrost kandydataŭ da duchoŭnaha stanu. Lik hety stała raście U minułym hodzie klerykaŭ u duchoŭnych seminarjach było 662, a sioleta ŭžo ich naličajecca tam 947.

Flamanskaja mowa ŭ uniwersytetach. Flamandy—heta žychary paŭnočnaj Francyi i Belhii. Usie jany kataliki i majuć swaju asobnuju mowu. Na lik — 3 z pałowaj miljony. Woś-ža sajuz studentaŭ katalikoŭ flamandaŭ źwiarnuŭsia z prośbaj da belhijskich biskupaŭ pamahčy im u sprawie atrymańnia wykładaŭ niekatorych pradmietaŭ u belhijskich uniwersytetach u ichnaj flamanskaj mowie. Pry hetym treba wiedać, što Flamandy ŭ Gandawie majuć swoj ułasny ŭniwersytet. Jak-ža nam biełarusam jašče da hetaha daloka!

40-lećcie encykliki. Sioleta prypadaje 40 hadoŭ ad taho času, kali Wialiki Papiež Rabotnikaŭ Lawon XIII wydaŭ encykliku (knižyca) ab rabotnickaj sprawie. Ad taho času pačaŭsia ŭ Eŭropie rabotnicki chryścijanski ruch, jaki pamysna raźwiwajecca siańnia. Z pryčyny sioletniaha hetaha jubileju ŭwieś katalicki świet rychtujecca da naležnaha światkawańnia.

U Litwie apošnim časam dajšło da nieparazumieńnia miž biskupami i ŭradam Treba wiedać, što tam katalickaje žyćcio staić duža wysoka i pamysna raźwiwajecca. Woś-ža heta nie na ruki woraham Kaścioła. jakich jość usiudy. Adhetul nieparazumieńnie. Jość całkom pawažnaja nadzieja, što nieparazumieńnie heta ŭładzicca sprawiadliwa i dla abiedźwiuch staron pamysna.

Biełaruskaje žyćcio.

Seminaryja im Fr. Bahuševiča. Jašče stary Sojm, miž inšym, pzyznaŭ hrošy na biełaruskuju wučycielskuju Seminaryju. Urad na hetyja hrošy samym biełarusam nie pazwoliŭ adčynić henaj seminaryi, ale letaś u wosień adčyniŭ jaje sam. Henaja seminaryja tak była mała biełaruskaj, što wučyciali biełarusy ŭ znak pratestu, pakinuli jaje. Z nowym hodam maje być lepš. Na dyrektara seminaryi ŭznoŭ wiarnuŭsia R. Astroŭski

Biełaruskija nabaženstwy ŭ Wilni, u kaśc. św. Mikałaja, paśla kaladnaha pierarywu, uznoŭ pačnucca 18. 1. Na hetych nabaženstwach piajucca biełaruskija relihijnyja pieśni i zaŭsiody bywaje biełaruskaje kazańnie.

Nowyja knižki. U sawym kancy minułaha hodu wyšła nowym wydańniem słaŭnaja poema Jakuba Kołasa — „Nowaja Ziamla" i „Witaŭt i Biełarusy" — Ks. Ad. Stankiewiča. Abodwa hetyja wydańni wyšli ruskimi literami.

„Шлях Моладзі". Na samym pačatku nowaha hodu wyšaŭ numar „Šlachu Mol." za mies. śniežań min. hodu. Treba wiedać, što časopiś heta — adziny ŭ Zach. Biełarusi miesiačnik dla našaj moładzi, jakoj radzim žywiej im cikawicca.

Palityka.

Bieraść, zwyčajny haradok na rubiažy biełaruska-ŭkrainskim, apošnim časam narabiŭ i robie dalej niamała šumu. Sprawa ŭ tym, što tam byli pasadžany aryštawanyja ŭradam Piłsudskaha polskija i ŭkrainskija pasły, jakich turemščyki niabywała katawali i ździekawalisia nad imi. Prociŭ takich pastupkaŭ ciapier pratestuje ŭsio lepšaje polskaje hramadzianstwa. Peŭnież, pratesty prociŭ źwierstwaŭ ludzkich — reč dobraja, ale nia wiernuć jany zdaroŭja pakryŭdžanym.

U Sawieckaj Biełarusi pachod prociŭ Biełarusaŭ nie kamunistaŭ idzie ŭsiej paraj. Čaławiek niešta 17 samych wybitnych Biełaruskich dziejačaŭ na poli palityki, nawuki, kultury, piśmienstwa pasadzili kamunisty ŭ wastroh i rychtujuć dla ich ciažkija prysudy. Pieršy paśla Fr. Bahuševiča pačynalnik biełaruskaha adradžeńnia praf. B. Epimach-Šypiła z Minska sasłany ŭ Leninhrad i ŭ starašci hadoŭ pakinuty biez sposabaŭ da žyćcia. Och, žorstkaja ruka „dabradziejaŭ!" Daj, Boža, kab narod heta ŭsio wytrymaŭ!...

Za kruhłym stałom u Londynie pasieli pradstaŭniki wialikaha induskaha narodu i anhlijskaha ŭradu i „jak roŭnyja z roŭnymi" (na toje-ž i kruhły stoł) wiaduć pierahawory, jak-by ŭspakoić indusaŭ, kab jany nia buntawalisia prociŭ Anhlii i nie damahalisia swajej samastojnaści Ale jak niama takoj siły, jakaja mahła b spynić žyćcio, tak niama takoj siły, jakaja spyniła-b adradženski ruch kolkisotmiljonnaha indyjskaha narodu.

Liha Narodaŭ u pałowie hetaha miesiaca źbirajecca ŭ Ženewie na naradu. Narada heta maje być cikawaja, bo budzie tam razhladacca miž inšym skarha Niemcaŭ na Palakoŭ z pryčyny nadužyćciaŭ u Hornaj Silezii padčas apošnich wybaraŭ. Na henaj wysokaj naradzie budzie parušana sprawa litoŭska-polskich adnosinaŭ, a mahčyma takža i sprawa apošnich sumnych padziejaŭ u Haličynie.

Roznyja cikawaści.

100 kandydataŭ na kataŭ. Apošnim časam u Čechasławacyi byŭ zwolnieny sa słužby kat. Woś-ža na jaho miejsca znajšłosia achwotnych adpraŭlać na toi świet ludziej až 100 kandydataŭ. Siarod ich jość ludzi nawat z wyšejšaj aświetaj. Świedčyć heta ab ahulnym maralnym upadku siańniešnich ludziej.

Kolki dzion Św. Ajciec padčas Kalad prymaŭ winšawalnikaŭ. Sprawa ŭ tym, što pry Apost. Stalicy mnohija dziaržawy ŭsiaho świetu majuć swaich stałych pasłancoŭ. Usie jany ŭ dzień Kalad Św. Ajca pawinny byli winšawać, a dziela taho, što jość ich tam mnoha dyk heta winšawańnie ciahnułasia kolki dzion.

Pamior Žofr, adzin z wialikich francuskich jenerałaŭ, jaki wydatna pryčyniŭsia da pieramohi Francuzami Niemcaŭ. Cikawa adznačyć, što hety wialiki čaławiek, jakoha masony (buržui—biazbožniki) ŭważali za swajho, prad śmierciaj byŭ u spowiedzi, pryniaŭ św. Sakramanty i pamior, jak dobry katalik.

Wilenskija nawiny.

Pošaść hrypy, na jakuju pierad światam u Wilni chwareła da 20 tysiač čaławiek, pakrysie ŭžo spyniajecca.

Biezraboćcie nie źmianšajecca, a pawialičwajecca. Pa świacie lik biezrabotnych padniaŭsia na asob 300. Usich u Wilni biezrabotnych 3 z pałowaj tysiačy.

Dr. Ammende, sekretar mižnarodnych źjezdaŭ nacyjanalnych mienšaściaŭ, 2. I. adwiedaŭ Wilniu, dzie mieŭ naradu z niezaležnaha kirunku Biełarusami i Litwinami.

U kožnuju sieradu ŭ J. E. Arcybiskupa a h. 7 wieč. adbywajucca narady duchawienstwa, jak z Wilni, tak i pryjeznaha z prawincyi. Na hetych sabrańniach abhawaryjucca roznyja sprawy, jakija datyčąć žyćcia ŭ Archidyecezii.

Z I M A.

Minuła wosień
I sama
Pryjšła da nas
Zima.
Śniažynkaŭ biełych
Z nieba puch
Strałoj lacić
Na łuh!
Ziamla ŭsnuła
Mocnym snom. —
Jaje kab nia zbudzić,
Zima bialonym pałatnom
Usiu choča prykryć.
Prystuknuŭ Dzied Maroz
Kijkom,
Samleli reki, bor,
Prycich u lesie
Homan dreŭ,
Wiasiołych ptušak
Chor.
Z ludzioŭ amal što
Kožyn rad,
Što ŭžo zimowy
Cas.

S. Piajun.

Ad Redakcyi.

Ad hetaha numaru „Chr. D." nie pasyłajem užo mnohim tym, katoryja ani płaty nia prysłali, ani dali ab sabie znać. Mnohim-ža takim pasyłajem, ale na ich majem jašče nadzieju. Kali-ž i hetyja buduć maŭčać da 1.II. siol. h. — na „Chr. Dumki" užo niachaj nie spadziajucca.

Chto pryśle piśmo, što jon adrazu płacić nia moža — tamu redakcyja płatu razłoža na raty.

„Chr. D." kaštuje tolki piać zał. na hod.

Paštowaja skrynka.

Ks. W. Š. Ad dušy ciešymsia, što ŭ Was sprawa naładžawajecca. Z prac wašych pakrysie budziem karystać.

Ks. praf. I. T. Niešta Wy zabylisia ab nas? Wiestki ad Was byli-b pažadany. Dla „Dumki" nadta byli-b prydatnymi nia tolki wiestki z tamtejšaha žyćcia, ale tak-ža tłumačeńni karocieńkich pryhožych apawiadańniaŭ, ci jakich nowelkaŭ z anhlijskaj mowy; padumajcie ab hetym!

Ks. Fr. Č. Niešta i Wy zamoŭkli. Addzieł z žyćcia Francyi u „Chr. D." čakaje na Was.

I. N. Jak bačycie, pačynajem drukawać. Kali Boh pamoža, dyk, dawioŭšy da kanca, wydadzim takža asobnaj knižycaj. U Was jość, jak kažuć, piaro, dyk nie zabywajcie ab hetym, prydumajcie jakuju nowuju temu i dalej pišycie. Byli-b takža pažadany i karotkija wiestki z žyćcia Wiečnaha Rymu. U hetym pamohuć Wam, a razam i nam, Wašy tawaryšy. Prosim!

P. B. Za złot dziakujem, časopiś pasyłajem, pašyrajcie jaje siarod susiedziaŭ i znajomych.

Stud. Patap. Wašu lehiendu, ab hryboch pastarajemsia dzieniebudź nadrukawać; da „Dumki", nam zdajecca, jana nie padchodzie—a może!

Ks. B. P. Za pamiac i za 8 zł. padziaka. Było-b pažadana, kab časam što čyrknuli Wy nam. Prosim!

S. P. Karystajem. Prosim bolš.

D. A. Ab Wašaj pracy „Usio ŭ miłaści" pomnim i prydzie čas, kali nadrukujem.

al. Kaz. Choć skaracili, ale źmiaścili; dumajem za heta na nas hniewacca nia budziecie.

I. H. Jak sami wiedajecie, ničoha z Wašych prac u nas u redakcyi niama, a treba było-b. Nadumajcie što nowaje i cikawaje!

T. P. Padziawie ŭ Arhientynu „Chr. D." pasyłajem akuratna.

Kutok śmiechu.

U teatry adzin jahomaść padčas pradstaŭleńnia ścicha piaje z artystam. Susied jaho nieciarpliwicca i kaža:

— Wot durań!

— Heta waspań na mianie? — pytaje złosna toj, što padśpiewywaŭ.

— Dy nie, heta ja na henaha artysta, što swaim piajańniem pieraškadžaje waspana słuchać.

* * *

— Kaziol! Čamu ty, durań, jak celišsia, dyk zamružwaješ wočy? — kaža aficer da žaŭniera.

— Dyk-ža pan paručnik kazaŭ učora, što siańnia budziem stralać ślapymi nabojami!

Čytajcie i pašyrajcie

„CHRYŚCIJANSKJU DUMKU!"

Usich, kamu lažyć na sercy sprawa katalickaja i biełaruskaja narodnaja, hetym zaklikajem da padtrymańnia „Chr. Dumki" hrašmi, pisańniem da nas wiestak i artykułaŭ, dobraj radaj i pašyrańniem našaj časopisi siarod narodu.

Redaktar Wydawiec Ks. ADAM STANKIEWIĆ
Z dazwołu J. E. Wilenskaha Katalickaha Arcybiskupa-Mitrapalita

Biełaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Wilnia, Zawalnaja wul. 6—10.